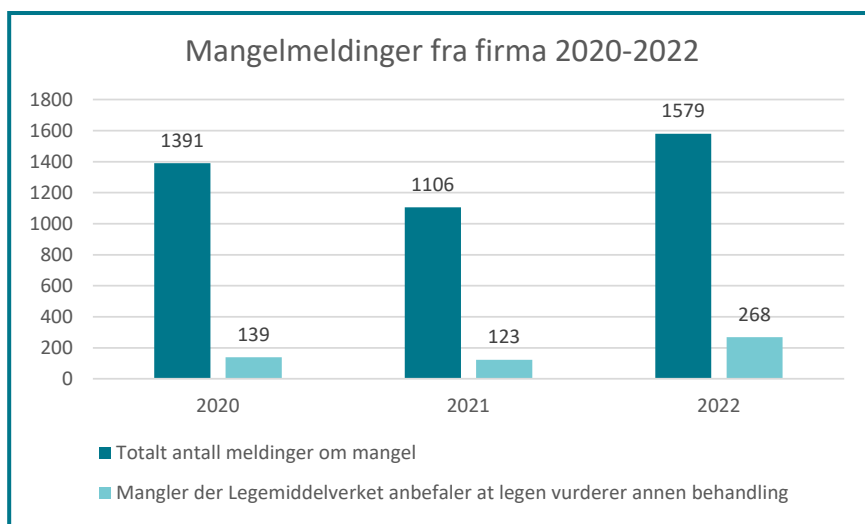

NYTT OM LEGEMIDLER

Legemiddelmangel i 2022

I 2022 fikk vi 1579 mangelmeldinger fra legemiddelfirmaer⁽¹⁾. Mangelsituasjoner løses oftest ved at pasienten får utlevert et annet likeverdig legemiddel, en annen styrke eller pakningsstørrelse, eller ved at Legemiddelverket åpner for bruk av utenlandske pakninger. I noen tilfeller må pasientene gå over til annen behandling (se figur under).

Åsaker til mangel

Legemiddelmangler skyldes oftest ulike problemer med produksjonen, råstoffmangel eller større salg enn forventet. Covid-19 er oppgitt som årsak i 7% av meldingene fra firmaene.

Beredskap og globale utfordringer

Helsedirektoratet har ansvaret for legemiddelberedskapen i Norge. Under pandemien etablerte direktoratet et beredskapslager for kritiske legemidler.

Flere forhold, som krigen i Ukraina, energikrise, høy inflasjon og nye utbrudd av covid-19 i Kina, kan påvirke forsyningen av legemidler. Europeiske legemiddelfmyndigheter har fulgt situasjonen nøye, særlig mangelen på antibiotika som rammet flere land i 2022⁽²⁾.

Mangelsituasjoner som har preget 2022

Eksempler på mangelsituasjoner som har krevd ekstra oppmerksomhet er mangel på hostemiksturene Cosylan og Solvipect Comp, diabeteslegemidlet Ozempic og antibiotika til barn.

Eksempler på mangelsituasjoner som har preget spesialisthelsetjenesten er mangel på Metalyse (trombolysis ved hjerteinfarkt), Visudyne (til fotodynamisk terapi av øyet) og legemidler til behandling av tuberkulose.

Europeisk samarbeid

Norge deltar aktivt i det europeiske legemiddelsamarbeidet for å forebygge og redusere legemiddelmangel i Europa. EU-kommisjonen går gjennom det europeiske regelverket for å klargjøre ansvaret til de ulike aktørene i forsyningskjeden.

Varsler til leger

Alle meldinger om mangler blir automatisk koblet til det aktuelle legemidlet i Felleskatalogen. I tillegg lager Legemiddelverket varsler for de viktigste mangelsituasjonene. Disse varslene vises i legenes journalsystemer. Se oversikt over mangelsituasjoner og råd til helsepersonell på [Legemiddelverket.no/legemiddelmangel](https://legemiddelverket.no/legemiddelmangel).

Mangel på antibiotika til barn

I Norge er smalspektret penicillin fortsatt førstevalget ved mange bakterielle infeksjoner, men utvalget av slike produkter til barn er begrenset.

Etter flere år med lavt forbruk av antibiotika mot bakterielle luftveisinfeksjoner, steg etterspørselen høsten 2022. Dette førte blant annet til mangel på produkter med fenoksymetylpenicillin og amoksisillin til barn.

Mangelen på fenoksymetylpenicillin mikstur løste seg med nye leveranser, mens man måtte bruke legemidler fra det nasjonale beredskapslageret for å sikre tilgang til fenoksymetylpenicillin tabletter.

Praktiske råd

- Helsepersonell bør følge Nasjonale retningslinjer for antibiotika i primærhelsetjenesten⁽³⁾.
- Se råd om knusing, deling og manipulering av tabletter hos Nasjonalt kompetansenettverk for legemidler til barn⁽⁴⁾.
- Se råd om alternativer på antibiotika.no ved mangel på fenoksymetylpenicillin mikstur og dersom tabletter ikke kan brukes⁽⁵⁾.

Referanser:

1. <https://legemiddelverket.no/legemiddelmangel/legemiddelmangel-arsaker-og-tiltak#europeisk-samarbeid>
2. <https://www.ema.europa.eu/en/about-us/what-we-do/crisis-preparedness-management/executive-steering-group-shortages-safety-medicinal-products>
3. <https://www.helsedirektoratet.no/retningslinjer/antibiotika-i-primarhelsetjenesten>
4. <https://www.legemidtilbarn.no/helsepersonell/Sider/legemiddellister.aspx>
5. <https://www.antibiotika.no/2023/01/06/mangel-pa-penicillin-mikstur-rad-til-leger-i-primarhelsetjenesten/>